

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 7ης Ιουνίου 2023*

«Υπαλληλική υπόθεση – Υπάλληλοι – Σύνταξη επιζώντων – Άρνηση χορήγησης – Επιζών σύζυγος – Προϋποθέσεις χορήγησης – Διάρκεια του γάμου – Ένσταση έλλειψης νομιμότητας – Άρθρο 80, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ – Άρθρο 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ – Σύνταξη ορφανού – Άρνηση χορήγησης – Έννοια του “συντηρούμενου τέκνου” – Πλάνη περί το δίκαιο»

Στην υπόθεση T-143/22,

ΟΡ, εκπροσωπούμενη από τον F. Mouyse, δικηγόρο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσωπούμενου από τον J. Van Pottelberge και την M. Windisch,

καθού,

υποστηριζόμενου από το

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τον M. Bauer και τον M. Alver,

παρεμβαίνον,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. da Silva Passos, πρόεδρο, I. Reine και T. Rynnä (εισηγήτρια), δικαστές,

γραμματέας: V. Di Bucci,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

έχοντας υπόψη ότι οι διάδικοι δεν υπέβαλαν αίτημα για τον καθορισμό ημερομηνίας διεξαγωγής επ' ακροατηρίου συζητήσεως εντός τριών εβδομάδων από την επίδοση του εγγράφου με το οποίο γνωστοποιήθηκε η περάτωση της έγγραφης διαδικασίας και αποφασίζοντας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 106, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, να κρίνει επί της προσφυγής χωρίς να διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση¹

- 1 Με την προσφυγή της βάσει του άρθρου 270 ΣΛΕΕ, η προσφεύγουσα ΟΡ ζητεί, αφενός, την ακύρωση της απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Ιουνίου 2021, κατά το μέρος που απορρίπτει το αίτημά της να της χορηγηθεί σύνταξη επιζώντων λόγω του θανάτου του συζύγου της, πρώην υπαλλήλου του Κοινοβουλίου, και, αφετέρου, για λογαριασμό του υιού της Α, την ακύρωση της ίδιας απόφασης, κατά το μέρος που απορρίπτει το αίτημά της να χορηγηθεί σύνταξη ορφανού στον υιό τους που είναι άτομο με αναπηρία (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

Ιστορικό της διαφοράς

- 2 Η προσφεύγουσα συνήψε γάμο με τον Β το 1980. Ο γάμος τους λύθηκε με διαζύγιο το 2017. Στις 29 Ιανουαρίου 2021 η προσφεύγουσα συνήψε εκ νέου γάμο με τον Β. Το ζεύγος απέκτησε τέσσερα τέκνα, μεταξύ των οποίων ο μνημονευόμενος στη σκέψη 1 ανωτέρω υιός, ο οποίος γεννήθηκε στις [εμπιστευτικό]². Το 2015, οι βελγικές αρχές αναγνώρισαν ποσοστό αναπηρίας 66 % στον υιό αυτόν. Στο από 9ης Απριλίου 2021 ιατρικό πιστοποιητικό για την αξιολόγηση της αναπηρίας του υιού της προσφεύγουσας, ο ιατρός του δήλωσε ότι είχε αναπηρία [εμπιστευτικό] το ποσοστό της οποίας εκτιμάτο σε 90 %.
- 3 Ο Β ήταν πρώην υπάλληλος του Κοινοβουλίου, ο οποίος συνταξιοδοτήθηκε τον Ιούνιο του 2019. Στις 18 Ιουνίου 2020 αναγνωρίστηκε ότι έπασχε από σοβαρή ασθένεια και απεβίωσε στις [εμπιστευτικό].
- 4 Στις 22 Μαρτίου 2021 ο Β εξουσιοδότησε τη θυγατέρα του να διαχειρίζεται τις σχέσεις του με το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφάλισης των θεσμικών οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΚΣΥΑ). Την ίδια ημέρα η θυγατέρα του επικοινωνήσε με τις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου με ηλεκτρονικό μήνυμα, προκειμένου να τις ενημερώσει για την κατάσταση της υγείας του πατέρα της, για τον νέο γάμο των γονέων της και για την ύπαρξη των τεσσάρων τέκνων τους. Υπέβαλε επίσης ερωτήματα σχετικά με τα δικαιώματα της μητέρας της σε σύνταξη επιζώντων.
- 5 Στις 25 Μαρτίου 2021, η θυγατέρα του ζεύγους διαβίβασε με ηλεκτρονικό μήνυμα συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τους γονείς της στις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου. Ανέφερε επίσης ότι επέκειτο ο θάνατος του πατέρα της και ότι ένα από τα τέκνα των γονέων της ήταν ανάπηρο. Επανάλαβε το ερώτημά της σχετικά με τα δικαιώματα της μητέρας της σε σύνταξη επιζώντων.
- 6 Στις 29 Μαρτίου 2021 οι υπηρεσίες του Κοινοβουλίου απέστειλαν έγγραφα προς συμπλήρωση στη θυγατέρα του ζεύγους προκειμένου να επικαιροποιηθεί ο φάκελος του πατέρα της. Η θυγατέρα του ζεύγους απάντησε ότι ο πατέρας της είχε αποβιώσει δύο ημέρες νωρίτερα και υπέβαλε ερωτήματα σχετικά με τις ενέργειες στις οποίες όφειλε να προβεί.

¹ Παρατίθενται μόνον οι σκέψεις της παρούσας αποφάσεως των οποίων η δημοσίευση κρίνεται σκόπιμη από το Γενικό Δικαστήριο.

² Εμπιστευτικά στοιχεία που δεν αποκαλύπτονται.

- 7 Στις 30 Μαρτίου 2021 οι υπηρεσίες του Κοινοβουλίου απάντησαν στη θυγατέρα του ζεύγους και ζήτησαν να συμπληρώσει η προσφεύγουσα το έντυπο που είχε αποσταλεί την προηγούμενη. Την ίδια ημέρα, η θυγατέρα του ζεύγους απέστειλε στις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου τα συμπληρωμένα έγγραφα καθώς και δικαιολογητικά έγγραφα.
- 8 Την ίδια ημέρα, οι υπηρεσίες του Κοινοβουλίου επιβεβαίωσαν την παραλαβή των συμπληρωμένων εγγράφων και απέστειλαν στη θυγατέρα του ζεύγους τα έγγραφα που έπρεπε να συμπληρωθούν προκειμένου να υποβληθεί αίτηση ώστε να λάβει ο ανάπηρος αδελφός της σύνταξη ορφανού. Επίσης την ίδια ημέρα η θυγατέρα του ζεύγους απέστειλε στις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου ένα από τα έγγραφα αυτά δεόντως συμπληρωμένο και τις ενημέρωσε ότι σύντομα θα τους διαβιβαζόταν και το ιατρικό πιστοποιητικό.
- 9 Στις 9 Απριλίου 2021 το Κοινοβούλιο ενημέρωσε με ηλεκτρονικό μήνυμα τη θυγατέρα του ζεύγους ότι η σύνταξη ορφανού δεν μπορούσε να χορηγηθεί στον ανάπηρο αδελφό της διότι η αίτηση δεν είχε παραληφθεί πριν από τον θάνατο του Β.
- 10 Στις 15 Απριλίου 2021 η θυγατέρα του ζεύγους απέστειλε ηλεκτρονικό μήνυμα στις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου με το οποίο γνωστοποίησε ότι έλαβε γνώση της απάντησής τους σχετικά με τη σύνταξη ορφανού του αδελφού της, τους υπενθύμισε ότι ο αδελφός της είχε αναπηρία από πενταετίας και τους υπέβαλε έγγραφα συμπληρωμένα από τον οικογενειακό ιατρό τους. Υπέβαλε επίσης ερωτήματα σχετικά με την επιστροφή των ιατρικών εξόδων του αδελφού της και της προσφεύγουσας. Την ίδια ημέρα οι υπηρεσίες του Κοινοβουλίου απάντησαν ότι η επιστροφή των ιατρικών εξόδων του ανάπηρου υιού του ζεύγους δεν ήταν δυνατή, καθότι ο υιός αυτός δεν ήταν συντηρούμενο τέκνο κατά τον χρόνο του θανάτου του Β. Την ίδια ημέρα και πάλι η θυγατέρα του ζεύγους απέστειλε με ηλεκτρονικό μήνυμα απάντηση στις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου, παρέχοντας συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της οικογένειάς της.
- 11 Στις 5 Μαΐου 2021 ο προϊστάμενος της μονάδας συντάξεων και κοινωνικών ασφαλίσεων του Κοινοβουλίου ενημέρωσε την προσφεύγουσα σχετικά με την απόφασή του να της χορηγήσει αποζημίωση λόγω θανάτου, δυνάμει του άρθρου 70 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΚΥΚ).
- 12 Στις 7 Ιουνίου 2021 οι υπηρεσίες του Κοινοβουλίου ενημέρωσαν διά της προσβαλλόμενης απόφασης την προσφεύγουσα ότι, αφενός, σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 20 του Παραρτήματος VIII του ΚΥΚ, δεν ήταν δυνατόν να της χορηγηθεί σύνταξη επιζώντων και, αφετέρου, δεδομένου ότι κατά τον χρόνο θανάτου του Β δεν υπήρχαν τέκνα αναγνωρισμένα από τη μονάδα ατομικών δικαιωμάτων του Κοινοβουλίου ως συντηρούμενα, ούτε ο ανάπηρος υιός του ζεύγους δικαιούνταν σύνταξη ορφανού.
- 13 Στις 10 Αυγούστου 2021 η προσφεύγουσα υπέβαλε διοικητική ένσταση ενώπιον του Κοινοβουλίου, με την οποία ζητούσε, αφενός, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και, αφετέρου, να χορηγηθεί σύνταξη επιζώντων στην ίδια και σύνταξη ορφανού στον υιό της.
- 14 Με απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2022 το Κοινοβούλιο απέρριψε τη διοικητική ένσταση της προσφεύγουσας (στο εξής: απόφαση περί απόρριψης της ένστασης). Με την απόφαση αυτή, το Κοινοβούλιο, παραπέμποντας στο γράμμα του άρθρου 80 του ΚΥΚ, διευκρίνισε ότι ένα τέκνο δεν μπορεί να αναγνωριστεί ως συντηρούμενο τέκνο δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 5, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ αν δεν έχει υποβληθεί σχετική αίτηση στη Διοίκηση και αν δεν έχει ελέγξει η Διοίκηση την τήρηση των σχετικών προϋποθέσεων.

Αιτήματα των διαδίκων

- 15 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση,
 - να ακυρώσει, καθόσον είναι αναγκαίο, την απόφαση περί απόρριψης της διοικητικής ένστασης,
 - να αναγνωρίσει το δικαίωμά της να λάβει σύνταξη επιζώντων και να αναγνωρίσει στον υιό της Α το δικαίωμα να λάβει σύνταξη ορφανού,
 - να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα.
- 16 Το Κοινοβούλιο ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή,
 - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

[παραλειπόμενα]

Επί των ακυρωτικών αιτημάτων

- 22 Προς στήριξη των ακυρωτικών αιτημάτων της, η προσφεύγουσα προβάλλει έξι λόγους ακυρώσεως προς απόδειξη του μη σύννομου χαρακτήρα της προσβαλλόμενης απόφασης, οι οποίοι αφορούν κατ' ουσίαν:
- ο πρώτος, σχετικά με τη σύνταξη επιζώντων της προσφεύγουσας, ένσταση έλλειψης νομιμότητας των άρθρων 18 και 20 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ·
 - ο δεύτερος, σχετικά με τη σύνταξη επιζώντων της προσφεύγουσας, σφάλμα κατά την εφαρμογή των άρθρων 18 και 20 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ·
 - ο τρίτος, σχετικά με τη σύνταξη επιζώντων της προσφεύγουσας, πρόδηλη πλάνη εκτίμησης όσον αφορά την ιδιαίτερη κατάσταση της·
 - ο τέταρτος, σχετικά με τη σύνταξη ορφανού του υιού της προσφεύγουσας, ένσταση έλλειψης νομιμότητας του άρθρου 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ·
 - ο πέμπτος, σχετικά με τη σύνταξη ορφανού του υιού της προσφεύγουσας, πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή του άρθρου 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ·
 - ο έκτος, σχετικά με τη σύνταξη ορφανού του υιού της προσφεύγουσας, ο οποίος προβάλλεται επικουρικός, παράβαση του καθήκοντος μέριμνας από το Κοινοβούλιο.

[παραλειπόμενα]

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή του άρθρου 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

[παραλειπόμενα]

– *Επί του βασίμου του πέμπτου λόγου ακυρώσεως*

- 79 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το Κοινοβούλιο υπέπεσε σε πλάνη κατά την εφαρμογή του άρθρου 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ καθόσον δικαιολόγησε την άρνησή του να χορηγήσει σύνταξη ορφανού στον υιό της με την αιτιολογία ότι, κατά τον χρόνο θανάτου του συζύγου της, ο υιός της δεν είχε αναγνωρισθεί ως συντηρούμενο τέκνο αυτού.
- 80 Ειδικότερα, κατά την προσφεύγουσα, ο υιός της τελεί στην κατάσταση που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 5, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, ήτοι σε αυτή τέκνου με αναπηρία η οποία το εμποδίζει να ανταποκριθεί στις ανάγκες του, τούτο δε καθ' όλη τη διάρκεια της αναπηρίας. Συνεπώς, οι απαιτήσεις του άρθρου 2, παράγραφος 3, στοιχείο β', του παραρτήματος VII του ΚΥΚ δεν τυγχάνουν εφαρμογής, διότι τέκνο με αναπηρία λαμβάνει επίδομα αυτοδικαίως. Επιπλέον, το Κοινοβούλιο κακώς απαίτησε να είχε λάβει χώρα η αναγνώριση της κατάστασης του ανάπηρου τέκνου πριν από τον θάνατο του υπαλλήλου γονέα του, ενώ το τέκνο αυτό είχε δηλωθεί στις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου πριν από τον εν λόγω θάνατο. Οι υπηρεσίες του Κοινοβουλίου ζήτησαν συμπληρωματικά έγγραφα το πρώτον δύο ημέρες μετά τον θάνατο του υπαλλήλου, ενώ η άμεση απάντηση εκ μέρους του Κοινοβουλίου στις ερωτήσεις της θυγατέρας του θανόντος υπαλλήλου θα καθιστούσε δυνατή την τήρηση των διοικητικών διατυπώσεων πριν από τον θάνατό του.
- 81 Το Κοινοβούλιο αντιτείνει ότι, για τη χορήγηση σύνταξης ορφανού, το τέκνο πρέπει να έχει αναγνωρισθεί ως «συντηρούμενο» κατά τον χρόνο του θανάτου του υπαλλήλου, σύμφωνα με το άρθρο 80 του ΚΥΚ. Εν προκειμένω, ο υπάλληλος ουδέποτε προέβη σε ενέργειες σχετικά με επίδομα για το ενήλικο τέκνο του που είναι άτομο με αναπηρία. Πλην όμως, από την οικονομία και τον σκοπό του άρθρου 2, παράγραφος 5, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ προκύπτει ότι η χορήγηση του επιδόματος αυτού αποφασίζεται κατόπιν αίτησης με την οποία ο υπάλληλος γνωστοποιεί στη Διοίκηση την κατάσταση του τέκνου του, την οποία η ΑΔΑ θα εξακριβώσει στη συνέχεια. Μια απλή πληροφορία σχετικά με την ύπαρξη τέκνου με αναπηρία, χωρίς αποδεικτικά έγγραφα, η οποία περιλαμβάνεται σε ηλεκτρονικό μήνυμα που απηύθυνε στη Διοίκηση η θυγατέρα του πρώην υπαλλήλου, η οποία είχε εξουσιοδότηση περιοριζόμενη στη διαχείριση των υποθέσεων που συνδέονταν με το ΚΣΥΑ, δεν αρκεί για να γίνει δεκτό ότι το τέκνο πρέπει να αναγνωρισθεί ως συντηρούμενο.
- 82 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 80, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ προβλέπει ότι, εάν ένας υπάλληλος αποβιώσει και δεν καταλείπει σύζυγο που να δικαιούται σύνταξης επιζώντων, «τα συντηρούμενα κατά τον χρόνο του θανάτου του τέκνα κατά την έννοια του άρθρου 2 του Παραρτήματος VII [του ΚΥΚ], δικαιούνται συντάξεως ορφανού [...]».
- 83 Εκ προοιμίου, διαπιστώνεται ότι οι διάφορες γλωσσικές αποδόσεις του άρθρου 80, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ παρουσιάζουν αποκλίσεις. Πράγματι, ενώ μόνον οι αποδόσεις της διάταξης αυτής στη γαλλική, την ιταλική και τη ρουμανική γλώσσα χρησιμοποιούν τη διατύπωση «enfants reconnus à [...] charge» [τέκνα που έχουν αναγνωρισθεί ως συντηρούμενα], οι αποδόσεις στις λοιπές γλώσσες δεν χρησιμοποιούν τον όρο «reconnus» [που έχουν αναγνωρισθεί]. Για παράδειγμα, η απόδοση στη γερμανική γλώσσα αναφέρεται σε «unterhaltsberechtigzte Kinder», η απόδοση στην αγγλική

γλώσσα σε «children dependent on the deceased», η απόδοση στη φινλανδική γλώσσα σε «virkamiehen huollettavina olevat lapset» και η απόδοση στην πορτογαλική γλώσσα σε «filhos que sejam considerados como estando a seu cargo».

- 84 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε στην απόδοση διάταξης του δικαίου της Ένωσης σε μία γλώσσα δεν μπορεί να αποτελέσει τη μοναδική βάση για την ερμηνεία της διάταξης αυτής, ούτε μπορεί να της δίδεται προτεραιότητα σε σχέση με την απόδοση στις άλλες γλώσσες. Πράγματι, οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται κατά τρόπο ομοιόμορφο, υπό το πρίσμα των αποδόσεών τους σε όλες τις γλώσσες της Ένωσης. Σε περίπτωση απόκλισης μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων ενός νομοθετήματος της Ένωσης, η επίμαχη διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται βάσει του γενικότερου πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος καθώς και του σκοπού τον οποίο η τελευταία επιδιώκει (βλ. αποφάσεις της 12ης Σεπτεμβρίου 2019, Α κ.λπ., C-347/17, EU:C:2019:720, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 16ης Ιανουαρίου 2018, SE κατά Συμβουλίου, T-231/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:3, σκέψη 34).
- 85 Επομένως, το άρθρο 80, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ πρέπει να ερμηνεύεται λαμβανομένων υπόψη τόσο του σκοπού της διάταξης αυτής όσο και του πλαισίου στο οποίο αυτή εντάσσεται.
- 86 Όσον αφορά τον ορισμό των δικαιούχων σύνταξης ορφανού, ήτοι των συντηρούμενων τέκνων του θανόντος υπαλλήλου, το άρθρο 80, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ παραπέμπει στο άρθρο 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ στο σύνολό του, και όχι μόνο στην παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου, όπου ορίζεται η έννοια του «συντηρούμενου τέκνου». Επομένως, για λόγους συνοχής της ρύθμισης του ΚΥΚ, για τον ορισμό της έννοιας του «συντηρούμενου τέκνου» πρέπει να ληφθεί υπόψη το σύνολο των κρίσιμων διατάξεων του άρθρου 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ (απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2009, Klein κατά Επιτροπής, F-32/08, EU:F:2009:3, σκέψη 39).
- 87 Βεβαίως, είναι αληθές ότι το άρθρο 2, παράγραφος 5, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ αναφέρεται ρητώς στο επίδομα συντηρούμενου τέκνου, ενώ η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού έχει γενικότερη διατύπωση. Εντούτοις, τα κριτήρια του άρθρου 2, παράγραφος 5, του παραρτήματος VII δικαιολογούνται όχι μόνον όσον αφορά τη χορήγηση του επιδόματος συντηρούμενου τέκνου αλλά και όσον αφορά τη χορήγηση της σύνταξης ορφανού. Πράγματι, πέραν μιας ορισμένης ηλικίας, τα τέκνα πρέπει να μπορούν να καλύπτουν μόνα τους τις ανάγκες τους και δεν πρέπει να επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό της Ένωσης, πράγμα που ισχύει και για τις χρηματικές παροχές που προβλέπονται στο άρθρο 80 του ΚΥΚ (πρβλ. απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2009, Klein κατά Επιτροπής, F-32/08, EU:F:2009:3, σκέψη 40).
- 88 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ ορίζει την έννοια του «συντηρούμενου τέκνου» εξηγώντας ότι πρόκειται για «νόμιμο τέκνο, φυσικό ή θετό του υπαλλήλου ή του συζύγου του, εφόσον συντηρείται πράγματι από τον υπάλληλο». Η παράγραφος 3, στοιχείο α', του άρθρου αυτού προβλέπει ότι το επίδομα συντηρούμενου τέκνου χορηγείται αυτοδικαίως για τα τέκνα που δεν έχουν ακόμη συμπληρώσει την ηλικία των 18 ετών, ενώ η παράγραφος 5 του ίδιου άρθρου αφορά ειδικότερα την κατάσταση των ενήλικων τέκνων με αναπηρία και προβλέπει ότι «[η] καταβολή του επιδόματος παρατείνεται χωρίς κανένα όριο ηλικίας, αν το τέκνο προσβληθεί από βαρεία ασθένεια ή αναπηρία που το εμποδίζει να ανταποκριθεί στις ανάγκες του κατά τη διάρκεια της ασθένειας ή της αναπηρίας του».

- 89 Επιπλέον, για την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 5, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, εναπόκειται στην ΑΔΑ να καθορίζει, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης, αν πρόκειται για βαρεία ασθένεια ή αναπηρία που εμποδίζει το τέκνο να ανταποκριθεί στις ανάγκες του (απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2003, Birkhoff κατά Επιτροπής, T-302/01, EU:T:2003:276, σκέψη 40).
- 90 Συναφώς, ο όρος «παρατείνεται» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 2, παράγραφος 5, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ δεν σημαίνει ότι ο νομοθέτης θέλησε να διατηρήσει σε ισχύ το επίδομα για τέκνο με αναπηρία όταν ενηλικιώνεται, χωρίς ωστόσο να καλύψει και την περίπτωση κατά την οποία ένα τέκνο καθίσταται ανάπηρο κατόπιν της ενηλικίωσής του. Πράγματι, από τη νομολογία προκύπτει ότι, μολονότι η διάταξη αυτή καλύπτει προδήλως την περίπτωση κατά την οποία οι καταβολές που πραγματοποιούνται δυνάμει της παραγράφου 3 και εκείνες που πραγματοποιούνται δυνάμει της παραγράφου 5 χωρούν διαδοχικά χωρίς χρονική διακοπή, εντούτοις δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο διακοπής της καταβολής του επίμαχου επιδόματος (απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 1994, Dornonville de la Cour κατά Επιτροπής, T-498/93, EU:T:1994:278, σκέψη 33).
- 91 Πρέπει να προστεθεί ότι η ύπαρξη συντηρούμενου τέκνου, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, όταν πρόκειται για το νόμιμο, φυσικό ή θετό, τέκνο είτε του υπαλλήλου είτε του/της συζύγου του, θεμελιώνει δικαίωμα επί της καταβολής επιδόματος συντηρούμενου τέκνου, καθόσον αυτό συντηρείται ουσιαστικά από τον υπάλληλο και πληροί, επιπλέον, τις προϋποθέσεις που απαριθμούνται στις παραγράφους 3 και 5 του εν λόγω άρθρου. Επομένως, το συντηρούμενο τέκνο πρέπει είτε να είναι ηλικίας κάτω των 18 ετών είτε ηλικίας από 18 έως 26 ετών και να βρίσκεται στο στάδιο της σχολικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης είτε να έχει προσβληθεί από βαρεία ασθένεια ή αναπηρία που το εμποδίζει να ανταποκριθεί στις ανάγκες του. Σε καθεμιά από τις τρεις αυτές περιπτώσεις ο ΚΥΚ δεν παρέχει στην ΑΔΑ καμία διακριτική ευχέρεια ως προς τη χορήγηση ή μη της επίμαχης σύνταξης ορφανού, αλλά της απονέμει δέσμια αρμοδιότητα, υπό την έννοια ότι η ΑΔΑ υποχρεούται να χορηγήσει τη σύνταξη αυτή εφόσον διαπιστώσει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις και να μην τη χορηγήσει στην αντίθετη περίπτωση (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 21ης Οκτωβρίου 2003, Birkhoff κατά Επιτροπής, T-302/01, EU:T:2003:276, σκέψη 38, και της 17ης Νοεμβρίου 2021, KR κατά Επιτροπής, T-408/20, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:788, σκέψη 23).
- 92 Ειδικότερα, από τον συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 80, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ και του άρθρου 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ προκύπτει ότι το δικαίωμα σύνταξης ορφανού σε περίπτωση όπως αυτή του υιού της προσφεύγουσας εξαρτάται από την πλήρωση τριών προϋποθέσεων. Οι δύο πρώτες προϋποθέσεις είναι ουσιαστικής φύσεως, υπό την έννοια ότι ο υιός της προσφεύγουσας πρέπει να έχει προσβληθεί από βαρεία ασθένεια ή αναπηρία που τον εμποδίζει να ανταποκριθεί στις ανάγκες του και πρέπει όντως να συντηρούνταν από τον θανόντα υπάλληλο. Η τρίτη προϋπόθεση είναι χρονικής φύσεως, υπό την έννοια ότι ο υιός της προσφεύγουσας πρέπει ήδη να συντηρούνταν από τον υπάλληλο κατά τον χρόνο του θανάτου του.
- 93 Τα επιχειρήματα του Κοινοβουλίου ότι πρέπει να προστεθεί μια πρόσθετη προϋπόθεση, συνδεδεμένη με την ημερομηνία της απόφασης περί αναγνώρισης της ιδιότητας του συντηρούμενου τέκνου, δεν βρίσκουν έρεισμα στο άρθρο 80 του ΚΥΚ, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσονται οι διατάξεις αυτές και του σκοπού τους.

- 94 Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι το άρθρο 80, τρίτο εδάφιο, του ΚΥΚ προβλέπει ότι όταν ο υπάλληλος ή ο δικαιούχος σύνταξης αρχαιότητας αποβιώσει χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο του άρθρου αυτού, τα αναγνωριζόμενα ως συντηρούμενα τέκνα, κατά την έννοια του άρθρου 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, έχουν δικαίωμα σύνταξης ορφανού σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 21 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ. Η διάταξη αυτή, η οποία αφορά το ίδιο δικαίωμα σύνταξης ορφανού, δεν αναφέρεται σε διαδικαστική προϋπόθεση που αφορά την ύπαρξη απόφασης περί αναγνώρισης η οποία θα έπρεπε να έχει εκδοθεί πριν από τον θάνατο του υπαλλήλου.
- 95 Ομοίως, το άρθρο 37 του Καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο προβλέπει παρόμοιο μηχανισμό καταβολής σύνταξης ορφανού για τα συντηρούμενα τέκνα των μελών του λοιπού προσωπικού της Ένωσης, δεν επιβάλλει καμία προϋπόθεση σχετικά με την ημερομηνία αναγνώρισης της ιδιότητας του συντηρούμενου τέκνου. Αντιθέτως, το άρθρο 37, πρώτο εδάφιο, του Καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει τη χορήγηση σύνταξης ορφανού στα «συντηρούμενα [από τον υπάλληλο ή τον δικαιούχο σύνταξης αρχαιότητας ή επιδόματος αναπηρίας] κατά τον χρόνο του θανάτου [του] τέκνα» υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 80 του ΚΥΚ.
- 96 Βεβαίως, όπως υποστηρίζει το Κοινοβούλιο, το επίδομα συντηρούμενου τέκνου χορηγείται αυτοδικαίως όταν πρόκειται για τέκνο που δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του, στις λοιπές δε περιπτώσεις ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου υπαλλήλου (απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1990, *Brems* κατά Συμβουλίου, T-75/89, EU:T:1990:88, σκέψη 23). Εντούτοις, η αίτηση αυτή έχει ως μοναδικό σκοπό να παράσχει στην ΑΔΑ τη δυνατότητα να ελέγξει αν πληρούνται οι ουσιαστικές και χρονικές προϋποθέσεις που μνημονεύονται στη σκέψη 92 ανωτέρω και να χορηγήσει, σε καταφατική περίπτωση, επίδομα συντηρούμενου τέκνου. Η απαίτηση κατά την οποία η αναγνώριση από τις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου έπρεπε να είχε λάβει χώρα πριν από τον θάνατο, η οποία δεν επιβάλλεται από τις εν λόγω διατάξεις, συνιστά πρόσθετη προϋπόθεση η οποία δεν μπορεί να εφαρμοστεί προς τούτο.
- 97 Εξάλλου, οι εν λόγω διατάξεις δεν προβλέπουν ότι η αίτηση πρέπει να περιβληθεί συγκεκριμένο τύπο ούτε ότι πρέπει να συνοδεύεται από δικαιολογητικά έγγραφα. Συγκεκριμένα, επί παραδείγματι, από τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 1994, *Dornonville de la Cour* κατά Επιτροπής (T-498/93, EU:T:1994:278), προκύπτει ότι το επίδομα συντηρούμενου τέκνου χορηγήθηκε στην προσφεύγουσα στην υπόθεση εκείνη αναδρομικώς, από το χρονικό σημείο κατά το οποίο είχε κληθεί να αποστείλει δικαιολογητικά έγγραφα.
- 98 Περαιτέρω, έχει κριθεί ότι το επίδομα συντηρούμενου τέκνου ανταποκρίνεται σε σκοπό κοινωνικής φύσεως, δικαιολογούμενο από τα έξοδα που απορρέουν από ενεστώσα και βέβαιη ανάγκη, συνδεδεμένη με την ύπαρξη του τέκνου και την ουσιαστική του συντήρηση (βλ. απόφαση της 7ης Μαΐου 1992, Συμβούλιο κατά *Brems*, C-70/91 P, EU:C:1992:201, σκέψη 9 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Η χορήγηση σύνταξης ορφανού στα συντηρούμενα τέκνα θανόντος υπαλλήλου επιδιώκει παρόμοιο σκοπό. Ο σκοπός αυτός όμως δεν θα εκπληρωνόταν αν η ΑΔΑ μπορούσε να αρνηθεί τη χορήγηση σύνταξης ορφανού για λόγους που δεν συνδέονται με την κατάσταση του τέκνου και με τις προϋποθέσεις ουσιαστικής και χρονικής φύσεως που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 92 ανωτέρω.

- 99 Μολονότι είναι αληθές ότι οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που παρέχουν δικαίωμα λήψης χρηματικών παροχών πρέπει να ερμηνεύονται στενά (απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 1994, *Dornonville de la Cour* κατά Επιτροπής, T-498/93, EU:T:1994:278, σκέψη 39), από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι μόνον η συνδυασμένη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 80 του ΚΥΚ και του άρθρου 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, η οποία λαμβάνει υπόψη τη γενική οικονομία της ρύθμισης σχετικά με τη σύνταξη ορφανού, καθώς και την ιδιαίτερη κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο ενδιαφερόμενος, ήτοι το τέκνο που έχει προσβληθεί από βαρεία ασθένεια ή αναπηρία, είναι σύμφωνη προς τον κοινωνικό σκοπό που επιδιώκεται με την καταβολή σύνταξης ορφανού στο εν λόγω τέκνο, το οποίο εμποδίζεται να ανταποκριθεί στις ανάγκες του (πρβλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 30ής Νοεμβρίου 1994, *Dornonville de la Cour* κατά Επιτροπής, T-498/93, EU:T:1994:278, σκέψη 39, και της 29ης Νοεμβρίου 2011, *Birkhoff* κατά Επιτροπής, T-10/11 P, EU:T:2011:699, σκέψη 50).
- 100 Ως εκ τούτου, η φράση «κατά τον χρόνο του θανάτου» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 80, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ πρέπει να νοηθεί ως αναφερόμενη στην ημερομηνία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί αν το τέκνο του θανόντος υπαλλήλου πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ και όχι στην ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να έχει ληφθεί σχετική απόφαση από την ΑΔΑ. Τούτο σημαίνει ότι, εφόσον πληρούνταν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις σχετικά με την ιδιότητα του συντηρούμενου τέκνου πριν από τον θάνατο του υπαλλήλου, δεν είναι αναγκαίο να είχαν πραγματοποιηθεί πριν από τον θάνατό του οι διοικητικές ενέργειες για τη χορήγηση επιδόματος συντηρούμενου τέκνου.
- 101 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το Κοινοβούλιο, αρνούμενο να χορηγήσει σύνταξη ορφανού στον υιό της προσφεύγουσας με την αιτιολογία ότι κατά τον χρόνο του θανάτου του Β δεν είχε ακόμη αναγνωριστεί ως συντηρούμενο τέκνο του από τη μονάδα ατομικών δικαιωμάτων, εφάρμοσε εσφαλμένως το άρθρο 80 του ΚΥΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.
- 102 Συνεπώς, ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτός. Ως εκ τούτου, στο μέτρο που η άρνηση χορήγησης σύνταξης ορφανού στηρίζεται σε έναν και μόνο λόγο και από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο λόγος αυτός δεν είναι βάσιμος, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί όσον αφορά την άρνηση χορήγησης σύνταξης ορφανού στον υιό της προσφεύγουσας, χωρίς να είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Γενικό Δικαστήριο επί του τέταρτου και του έκτου λόγου ακυρώσεως, που βάλλουν επίσης κατά της άρνησης χορήγησης σύνταξης ορφανού.
- *Συμπέρασμα επί του ακυρωτικού αιτήματος*
- [*παραλειπόμενα*]
- 104 Αντιθέτως, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί όσον αφορά την άρνηση χορήγησης σύνταξης ορφανού στον υιό της προσφεύγουσας, χωρίς να είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Γενικό Δικαστήριο επί του τέταρτου και του έκτου λόγου ακυρώσεως.

Επί του αιτήματος αναγνώρισης του δικαιώματος της προσφεύγουσας να λάβει σύνταξη επιζώντων και του δικαιώματος του υιού της να λάβει σύνταξη ορφανού

- 105 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να αναγνωρίσει το δικαίωμά της να λάβει σύνταξη επιζώντων και το δικαίωμα του υιού της να λάβει σύνταξη ορφανού. Ζητεί επίσης από το Γενικό Δικαστήριο να χορηγήσει την εν λόγω σύνταξη στον υιό της.
- 106 Το άρθρο 91, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του ΚΥΚ απονέμει στον δικαστή της Ένωσης αρμοδιότητα πλήρους δικαιοδοσίας στις χρηματικές διαφορές και του αναθέτει την αποστολή, μεταξύ άλλων, να επιλύει πλήρως τις διαφορές των οποίων επιλαμβάνεται και να εξασφαλίζει την πρακτική αποτελεσματικότητα των ακυρωτικών αποφάσεων που εκδίδει επί υπαλληλικών υποθέσεων (βλ. απόφαση της 20ής Μαΐου 2010, Γκόγκος κατά Επιτροπής, C-583/08 P, EU:C:2010:287, σκέψεις 49 και 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 107 Κατά την άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του, ο δικαστής της Ένωσης δεν απευθύνει διαταγές στα οικεία θεσμικά όργανα ή οργανισμούς, αλλά έχει, εφόσον παρίσταται ανάγκη, την αρμοδιότητα να τα υποκαθιστά προκειμένου να λάβει τις αποφάσεις που επιβάλλονται από τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει κατόπιν της νομικής εκτίμησης της διαφοράς (απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2021, ΚL κατά ΕΤΕπ, T-370/20, EU:T:2021:822, σκέψη 113).
- 108 Υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία, συνιστούν «χρηματικές διαφορές» κατά την έννοια του άρθρου 91, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του ΚΥΚ όχι μόνον οι αγωγές αποζημιώσεως που ασκούν οι υπάλληλοι κατά θεσμικού οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης, αλλά και όλες οι διαφορές στο πλαίσιο των οποίων ζητείται να καταβάλει το θεσμικό όργανο ή οργανισμός σε δικαιούχους ποσό το οποίο οι τελευταίοι θεωρούν ότι τους οφείλεται δυνάμει του ΚΥΚ (πρβλ. αποφάσεις της 18ης Δεκεμβρίου 2007, Weissenfels κατά Κοινοβουλίου, C-135/06 P, EU:C:2007:812, σκέψη 65, και της 20ής Μαΐου 2010, Γκόγκος κατά Επιτροπής, C-583/08 P, EU:C:2010:287, σκέψη 45).
- 109 Επομένως, η υπό κρίση διαφορά, η οποία αφορά την καταβολή σύνταξης επιζώντων και σύνταξης ορφανού, είναι χρηματική διαφορά.

[παραλειπόμενα]

- 111 Όσον αφορά τη χορήγηση της σύνταξης ορφανού, η μερική ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης συνεπάγεται ότι το Κοινοβούλιο πρέπει να εκδώσει, βάσει του άρθρου 266 ΣΛΕΕ, νέα απόφαση σχετικά με τη χορήγηση σύνταξης ορφανού στον υιό της προσφεύγουσας. Ως εκ τούτου, εναπόκειται στην ΑΔΑ, λαμβανομένου υπόψη του σκεπτικού της παρούσας απόφασης, να επανεξετάσει την κατάσταση του υιού της προσφεύγουσας προκειμένου να εξακριβώσει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις που εκτίθενται στη σκέψη 92 ανωτέρω. Συνεπώς, δεν μπορεί να συναχθεί ήδη το συμπέρασμα, ενώ εναπόκειται στην ΑΔΑ να προβεί στην εξέταση αυτή, ότι ο υιός της προσφεύγουσας δικαιούται σύνταξη ορφανού (απόφαση της 28ης Σεπτεμβρίου 2011, Allen κατά Επιτροπής, F-23/10, EU:F:2011:162, σκέψη 117· βλ. επίσης, a contrario, απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2021, ΚL κατά ΕΤΕπ, T-370/20, EU:T:2021:822, σκέψη 121).
- 112 Ως εκ τούτου, το αίτημα της προσφεύγουσας περί αναγνώρισης του δικαιώματος του υιού της να λάβει σύνταξη ορφανού και περί χορήγησης της εν λόγω σύνταξης πρέπει να απορριφθεί ως πρόωρο.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 113 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Εντούτοις, κατά το άρθρο 135, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν τούτο επιβάλλεται για λόγους επιείκειας, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ο ηττηθείς διάδικος φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων του, μέρος μόνον των εξόδων του αντιδίκου ή ότι δεν πρέπει να καταδικαστεί στα έξοδα αυτά.
- 114 Εν προκειμένω, το Κοινοβούλιο και η προσφεύγουσα ηττήθηκαν εν μέρει. Λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υπό κρίση υπόθεσης, το Κοινοβούλιο πρέπει να φέρει, πέραν των δικαστικών του εξόδων, τα δικαστικά έξοδα της προσφεύγουσας.
- 115 Το Συμβούλιο φέρει τα δικαστικά έξοδά του, σύμφωνα με το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Ιουνίου 2021, κατά το μέρος που με αυτή απορρίπτεται η χορήγηση σύνταξης ορφανού στον Α.
- 2) Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.
- 3) Το Κοινοβούλιο φέρει τα δικαστικά έξοδά του καθώς και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η ΟΡ.
- 4) Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

da Silva Passos

Reine

Rynnä

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο, στις 7 Ιουνίου 2023.

(υπογραφές)